

73.

U K Ł A D

pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawie wymiany akt po byłych władzach wojskowych austriackich, węgierskich i austro-węgierskich, podpisany w Warszawie, dnia 8 lutego 1927 r.

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
M Y, I G N A C Y M O Ś C I C K I,
PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

Wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

Dnia ósmego lutego tysiąc dziewięćset dwudziestego siódmego roku podpisany został w Warszawie pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Czeskosłowackiej układ w sprawie wymiany akt po byłych władzach wojskowych austriackich, węgierskich i austro-węgierskich, o następującem brzmieniu dosłownem:

U K Ł A D

pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawie wymiany akt po byłych władzach wojskowych austriackich, węgierskich i austro-węgierskich.

Artykuł 1.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Republiki Czeskosłowackiej zobowiązują się wydać sobie nawzajem i bez odszkodowania wszelkiego rodzaju akta byłych austriackich, węgierskich i austro-węgierskich władz wojskowych, znajdujące się w ich posiadaniu gdziekolwiek bądź na ich terytorjum i odnoszące się do obywateli drugiej Strony Umawiającej się albo do obiektów, położonych na ich terytorjum.

Obojętną jest okoliczność, czy akta te były w posiadaniu Państwa już przed przewrotem, czy też dostały się w jakikolwiek sposób w jego posiadanie po przewrocie państwowym.

Chodzi tu szczególnie o:

I. Akta osobowe:

- a) główne karty ewidencyjne wszystkich rodzajów oficerów i szeregowych,
- b) listy kwalifikacyjne (konduktowe) oficerów (podoficerów) oraz wyciągi z notatek o karach dyscyplinarnych oficerów i szeregowych,
- c) certyfikaty o dobrowolnym obowiązku dłuższej służby i wykazy innego rodzaju,
- d) akta superrewizyjne, historie chorób, świadectwa lekarskie, szpitalne karty adnotacyjne, orzeczenia lekarskie i t. d.,
- e) wyciągi z metryk urodzenia, ślubów, śmierci, prowadzonych przy urzędach wojskowych,
- f) pomocniczy materiał poborowy (t. j. spisy i protokoły poborowe), pomocniczy materiał ewidencyjny (t. j. protokoły ewidencyjne gazystów i szeregowych, i to powiatowych komend uzupełnień i oddziałów macierzystych) i inne materiały pomocnicze tego rodzaju, odnoszące się do byłego pospolitego ruszenia, jak karty przeglądu, karty adnotacyjne, karty ewidencyjne o pobycie, protokoły prezentacyjne przeglądanych osób pospolitego ruszenia i materiał ewidencyjny byłego pospolitego ruszenia,

D O H O D A

mezi Republikou Polskou a Republikou Československou ve věci výměny spisů po bývalých vojenských úřadech rakouských, uherských a rakousko-uherských.

Článek 1.

Vláda Republiky Polské a vláda Republiky Československé zavazují se vydati si navzájem a bezplatně spisy všech druhů bývalých rakouských, uherských a rakousko-uherských vojenských úřadů, které jsou v jejich držbě kdekoliv na jejich území a týkají se státních příslušníků druhé smluvní Strany nebo objektů ležících na jejich území.

Při tom nebude rozhodovati okolnost, jsou-li tyto spisy v držbě státu již z doby předpřevratové anebo octlý-li se v jeho držbě po státním převratu z způsobem jakýmkoliv.

I. Spisy osobní:

- a) kmenové (záznamní) listy všech druhů důstojníků a mužstva,
- b) kvalifikační (konduktní) listiny důstojníků (poddůstojníků), jakož i výpisy ze záznamů o disciplinárních trestech důstojníků a mužstva,
- c) certifikáty o dobrovolném závazku dělesloužití a wykazy jiného druhu,
- d) superarbitrační spisy, chorobopisy, lékařská vysvědčení, nemocniční záznamní listy, lékařské nálezy a t. d.,
- e) výpisy ze záznamů o narozeních, sňatcích, a úmrtích, vedených u vojenských úřadů (matriky),
- f) odvodní pomůcky (t. j. odvodní seznamy a protokoły odvedených), evidenční pomůcky (t. j. evidenční protokoły gazistů i mužstva a to doplňovací, okresních věliteľství i kmenových těles) a jiné pomůcky téhož rázu týkající se bývalé domobrany, jako listy o domobraneckém třídění, záznamní listy, evidenční listy o pobyty, presentační protokoły tříděných domobranců a evidenční pomůcky bývalé domobrany,

g) emerytalne akta oficerów i szeregowych, względnie wdów i sierot po nich,

h) książki inwalidzkie,

i) akta karne byłych sądów wojskowych (garnizonowych, polowych i etapowych), o ile nie tyczą się politycznej działalności w myśl art. 23, punkt b), drugie zdanie, umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawach prawnych i finansowych z dnia 23 kwietnia 1925 roku,

j) akta formacyj uzupełniających, które były w czasie wojny przeniesione ze swoich okręgów uzupełnień, położonych na terytorjum jednej Strony Umawiającej się, na terytorjum drugiej Strony, o ile akta te znajdują się tam dotychczas,

k) spisy i daty, o których jest mowa w art. 172 Traktatu Pokojowego w Saint Germain i w art. 165 Traktatu Pokojowego w Trianon, z odnośnemi kartami śmierci i kartami ewidencyjnemi oraz szkicami cmentarzy. Jeżeli są do dyspozycji daty i wymienione dokumenty obywateli drugiego Państwa, którzy zostali pochowani na terytorjum innych państw, zostaną one również wydane i dołączą się do nich odnośne szkice cmentarzy.

II. Akta rzeczowe:

a) plany i projekty koszar i innych wojskowych budynków i gruntów z odnośnemi aktami, o ile dotyczą obiektów wojskowych, oraz ewentualne elaboraty, opracowane przez były zarząd wojskowy dla urządzeń minowych na obiektach komunikacyjnych, położonych na terytorjum drugiej Umawiającej się Strony,

b) akta, odnoszące się do zgłaszania i likwidacji pretensyj, uzasadnionych przez postanowienia ustawy poz. 236/1912 Dziennika Ustaw Rzeszy Austriackiej i węgierskiego ustawowego artykułu LXVIII z 1912 r. o świadczeniach wojennych,

c) akta, odnoszące się do funduszków i fundacyj wojskowych, które przypadły jednej z Umawiających się Stron.

III. Akta ad I) i II) zostaną wydane ze wszystkiemi załącznikami (jak z metrykami chrztu, świadectwami przynależności gminnej, obliczeniami i t. p.).

Artykuł 2.

Obowiązek wzajemnego wydania ogranicza się do wojskowego materiału aktowego, powstałego w czasie od dnia 1 stycznia 1890 r. do dnia 28 października 1918 r.

Z czasu od dnia 1 maja 1848 r. do dnia 31 grudnia 1889 roku zostaną wydane wszystkie przynależne priora.

Artykuł 3.

Obie Umawiające się Strony zobowiązują się nawzajem, iż poczynią starania, żeby cały wojskowy materiał aktowy, o którym mówi niniejszy układ, został utrzymany nieuszczerplony, i żeby bez wiedzy i zgody drugiej Umawiającej się Strony żaden dział tego materiału nie był brakowany albo w jakikolwiek bądź sposób pozbyty czy zniszczony.

Artykuł 4.

Obie Umawiające się Strony zobowiązują się wzajemnie:

g) zaopatrzyć spisy důstojníků a mužstva, případně vdov a sirotků po nich,

h) invalidní knížky,

i) trestní spisy bývalých vojenských soudů (posádkových, polních a zápolních), pokud se netýkají politické činnosti dle čl. 23., bod b), druhá věta, Smlouvy mezi Republikou Polskou a Republikou Československou o otázkách právních a finančních ze dne 23. dubna 1925,

j) spisy náhradních těles, jež byla za války ze svých doplňovacích okresů na území jedné smluvní Strany přemístěna na území Strany druhé, jsou-li tam dosud tyto spisy,

k) seznamy a údaje, o nichž se činí zmínka v čl. 172. mírové Smlouvy Saint Germainské a v čl. 156. mírové Smlouvy Trianonské, s příslušnými úmrtními a evidenčními listy a hřbitovními plány. Jsou-li po ruce data a uvedené doklady příslušníků druhého státu, kteří byli pohřbeni na území jiných států, vydají se i tyto a připojí se k nim rovněž příslušné hřbitovní plány.

II. Spisy věcní:

a) Plány a projekty kasáren a jiných vojenských budov a pozemků s příslušnými spisy, pokud se týkají vojenských objektů, jakož i případné elaboráty vypracované bývalou vojenskou správou pro minová zařízení na komunikačních objektech, ležících na území druhé smluvní Strany,

b) spisy jednající o uplatňování a likvidaci nároků, založených na ustanoveních zákona č. 236/1912 rakouského říšského zákoníku a uherského zákonného článku LXVIII z r. 1912 o válečných úkonech,

c) spisy týkající se vojenských fondů a nadací, které připadly jedné ze smluvních Stran.

III. Spisy ad I) a II) budou vydány se všemi přílohami (jako křestními listy, domovskými listy, výpočty a pod.).

Článek 2.

Závazek vzájemného vydání omezuje se na vojenský spisový materiál, vzniklý v době ode dne 1. ledna 1890 do dne 28. října 1918.

Z doby ode dne 1. května 1848 do dne 31. prosince 1889 budou odevzdána všechna příslušná priora.

Článek 3.

Obě smluvní Strany se navzájem zavazují, že se postarají, aby veškerý vojenský spisový materiál, jež má na zřeteli tato dohoda, byl zachován nezcizený, a aby bez vědomí a svolení druhé smluvní Strany nebyl žádný díl tohoto materiálu skartován nebo nějakým způsobem zcizen anebo zničen.

Článek 4.

Obě smluvní Strany se vzájemně zavazují:

a) iż zbadają swoje archiwa, registry, biura oraz inne miejsca, przeznaczone do przechowywania wojskowego materiału aktowego, o którym jest wzmianka w art. 1,

b) iż przygotowują do wysłania materiał, który ma zostać wydany według postanowień niniejszego układu,

c) iż rozpoczną go wysyłać najpóźniej do sześciu miesięcy od dnia, w którym niniejszy układ wejdzie w życie,

d) iż dołączą do każdej przesyłki spis, zawierający nazwiska osób, względnie nazwy rzeczy, których dokumenty przesyłają, oraz rodzaj dokumentów,

e) iż wydadzą sobie na osobne żądanie w czasie jaknajkrótszym pojedyncze akta, do których mają w myśl niniejszego układu prawo i których spiesznie potrzebują, zatem poza normalnym trybem wykonywania generalnej wymiany, określonym w punktach a)—d) niniejszego artykułu.

Artykuł 5.

Wydzielenie wojskowych akt osobowych przeprowadzi się według przynależności gminnej, wymienionej w danym dokumencie, o ile nie stwierdzono, iż osoba, której dokument ten dotyczy, zmieniła później swoje obywatelstwo.

Artykuł 6.

a) Akta, dotyczące wyłącznie jednej z Umawiających się Stron, zostaną jej wydane w oryginale.

b) Akta, dotyczące jednocześnie obu Umawiających się Stron, pozostaną u dotychczas posiadającej je Strony, a Państwo drugie otrzyma ich uwierzytelniony odpis. Koszta odpisywania i uwierzytelnienia ponosi Strona, która odpis sporządziła.

Akta obszerne (naprz. karne i t. p.), których odpisywanie wymagałoby wiele pracy i czasu, wypożyczy się w oryginale na potrzebny okres czasu, co do którego porozumieją się oba Rządy w każdym poszczególnym wypadku.

c) Akta, odnoszące się także do zarządu trzeciego państwa, pozostaną w posiadaniu tego z Umawiających się Państw, które je dotychczas posiada, dopóki Państwo zainteresowane nie zawrze z niem umowy o rozdziale akt, względnie nie wyrazi zgody na oddanie akt Państwu, żądającemu ich wydania.

Na żądanie jednak akta tego rodzaju zostaną wzajemnie przesłane w uwierzytelnionym odpisie lub wypożyczone w oryginale według zasad, wymienionych w punkcie b) niniejszego artykułu.

Artykuł 7.

Rozdział akt według postanowień art. 1—6 niniejszego układu mają przeprowadzić naczelne władze wojskowe obu Umawiających się Stron.

Organami odbiorczymi są przedstawiciele dyplomatyczni lub ze względów praktycznych po wzajemnym porozumieniu wyznaczeni do tego przedstawiciele konsularni.

Materiał wydaje się stopniowo w miarę jego zgronadzenia.

Do przewiezienia i wywozu wojskowego materiału aktowego stosują się postanowienia punktu b)

a) że prozkoumają své archivy, registry, kanceláře, jakož i jiná, místa, určená k úschově vojenského spisového materiálu, o němž se děje zmínka v čl. 1.,

b) že připraví k odeslání materiál, který má býti vydán podle ustanovení této dohody,

c) že započnou jej odesílati nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy tato dohoda nabude platnosti,

d) že přiloží ke každé zásilce seznam, obsahující jména osob, případně názvy předmětů, jejichž doklady se zasílají, jakož i druh dokladů,

e) že si vydají v době nejkratší na zvláštní vyžádání jednotlivé spisy, na které mají podle této dohody nárok a jichž naléhavě potřebují, tedy mimo normálního provádění generální výměny dle bodů a)—d) tohoto článku.

Článek 5.

Roztřídění vojenských osobních dokladů provede se podle domovské příslušnosti, uvedené na tom nebo onom dokladu, nebylo-li zjištěno, že osoba, které se doklad týká, změnila později svou státní příslušnost.

Článek 6.

a) Spisy týkající se výhradně jedné ze smluvních Stran, budou jí vydány v oryginále.

b) Spisy týkající se zároveň obou smluvních Stran, zůstanou v dosavadním držení, kdežto stát druhý dostane jejich ověřený opis. Výdaje za opisování a ověřování hradí Strana, která opis pořídila.

Půjde-li o spisy objemné (na př. trestní spisy a pod.), jichž opisování by vyžadovalo značné práce a času, zapůjčí se v oryginále na potřebnou dobu, o které se obě vlády dohodnou případ od případu.

c) Spisy, týkající se zároveň správy třetího státu, zůstanou v držení smluvního státu, který je dosud drží, pokud zainteresovaný stát nesjedná s ním úmluvu o spisové rozluce, případně neprojeví souhlas s odevzdáním spisů státu vyžadujícímu.

K požádání budou však spisy tohoto druhu navzájem zaslány v ověřeném opisu nebo zapůjčeny v oryginále podle zásad uvedených v bodu b) tohoto článku.

Článek 7.

Spisovou rozlučku podle ustanovení čl. 1—6 této dohody mají provést vojenské ústřední úřady obou smluvních Stran.

Přejímacími orgány jsou diplomatictí zástupci nebo po vzájemném dorozumění pro účelnost zástupci konsulární k tomu určení.

Materiál se vydává postupně, jak bude nashromážděn.

O odvozu a vývozu vojenského materiálu spisového platí ustanovení bodu b) čl. 27 Smlouvy me-

art. 27 umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawach prawnych i finansowych z dnia 23 kwietnia 1925 r.

Artykuł 8.

Układ niniejszy będzie obowiązywał do czasu, kiedy oba Rządy wzajemnie oświadczą, iż wymiana wojskowego materiału aktowego jest ukończona.

Artykuł 9.

Różnice zdań, o ileby się zdarzyły, zostaną załatwione przez porozumienie obu wojskowych władz naczelnych. W razie niedojścia do porozumienia tą drogą, postępować się będzie według postanowień części IX umowy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeskosłowacką w sprawach prawnych i finansowych z dnia 23 kwietnia 1925 r.

Artykuł 10.

Układ niniejszy wejdzie w życie w dniu trzydziestym po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych, która odbędzie się w Pradze.

Sporządzono w Warszawie, dnia 8 lutego 1927 r. w dwóch jednobrzmiących oryginałach, każdy w języku polskim i czeskosłowackim; oba teksty są autentyczne.

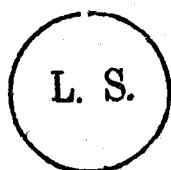
(—) *Dr. Eug. Barwiński* (—) *Dr. Jan Opočenský* (—) *Dr. Eug. Barwiński* (—) *Dr. Jan Opočenský*

Zaznajomiwszy się z powyższym układem, uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nim postanowień; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony i przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 24 listopada 1927 r.

(—) *I. Mościcki*

Przez Prezydenta Rzeczypospolitej

Prezes Rady Ministrów:

(—) *J. Piłsudski*

Minister Spraw Zagranicznych:

(—) *August Zaleski*

zi Republikou Polskou a Republikou Československou o otázkách právních a finančních ze dne 23. dubna 1925.

Článek 8.

Dohoda tato zůstane v platnosti až do doby, kdy obě vlády navzájem prohlásí, že je výměna vojenského spisového materiálu skončena.

Článek 9.

Různosti mínění, kdyby k nim došlo, vyřídí se dohodou mezi oběma vojenskými ústředními úřady. Nedojdeli k dohodě touto cestou, bude se postupovati podle předpisů části IX. Smlouvy mezi Republikou Polskou a Republikou Československou o otázkách právních a finančních ze dne 23. dubna 1925.

Článek 10.

Dohoda tato nabude působnosti třicátého dne po výměně ratifikačních listin, která bude provedena v Praze.

Vyhotoveno ve Varšavě dne 8. února 1927 ve dvou stejnéznějících originálech, každý v jazyku polském a československém; oba texty jsou autentické.